

André van der Reest en Loes Meeuwisse geven samen handen en voeten aan het Goese groenbeleid.

Goes worstelt met vergroening stadskern

‘Moeilijke bodem’ en economisch verkeer staan vergroening in de weg

Waar veel gemeenten het winkelaanbod in hun stadskern zien verschrompen, kan het Zeeuwse Goes zich nog steeds verheugen in een breed scala aan winkels dat veel publiek trekt. Ook de wekelijkse markt brengt leven in het centrum van de oude Zeeuwse havenstad. Maar al dat economisch verkeer rijdt wel de vergroeningswensen van menig stadsbewoner en -bestuurder in de wielen. En de bodem helpt ook al niet mee. De rijke historie van de stad heeft een dikke laag puin achtergelaten onder de voeten van de Goesenaren.

Auteur: Paul van der Sneppen

Voor dit nummer ging Stad en Groen op pad met maar liefst twee wethouders, André van der Reest (SGP/CU) en Loes Meeuwisse (VVD). Van der Reest legt uit waarom collega Loes ook op de fiets stapt. Zelf gaat hij over landschap en natuur. Onder die noemer schaaft het college de biodiversiteitsambities van de gemeente. Meeuwisse gaat over het groenonderhoud. Ze is onder meer verantwoordelijk voor openbare werken. ‘Door van landschap en natuur een aparte portefeuille te maken, willen we als college het belang van de thema’s biodiversiteit en vergroening aangeven. Maar omdat Loes groenonderhoud in haar portefeuille heeft, trekken wij steeds samen op, zo ook voor dit interview’, legt Van der Reest uit.

Winkelpubliek

‘Onze stad trekt winkelpubliek uit de hele regio’, vertelt Meeuwisse. ‘Goes heeft dan ook wat te bieden. Onze middenstand doet het goed. Dat hebben we onder meer te danken aan een breed assortiment modezaken in het hogere segment. Dat maakt het aanbod gevarieerd en onze winkels aantrekkelijker dan in veel andere steden.’

Waar menig Nederlandse binnenstad veel eigen

karakter heeft opgeofferd aan de uniforme winkelpuien van grote winkelketens, is in Goes veel van de karakteristieke oude binnenstad behouden gebleven. Het college van B en W koestert de binnenstad dan ook en dat vertaalt zich ook in het groenbeleid. Wat Meeuwisse betreft, moet het oude stadscentrum er steeds op zijn best bij liggen. ‘Het groen wordt hier op A- of plus-beeldniveau onderhouden. Dat doen we voor het aanzicht. Het moet er aantrekkelijk uitzien, vinden we.’

Steun

‘Maar het mag allemaal wel wat groener’, vindt collega Van der Reest. Die wil graag meer groen in de stad brengen. Hij vindt daarvoor steun bij collega Meeuwisse en onder raadsleden. ‘Goes heeft een behoorlijk groen gemeentebestuur. Zowel het college als de raad ijvert voor verdere vergroening. Bij de laatste behandeling van de begroting heeft de raad een eigen motie ingebracht waarin wordt gepleit voor een stevig aandeel groen in de bebouwde kom.’ Maar die ambitie blijkt in de binnenstad nog niet zo eenvoudig te realiseren. Het oude centrum is compact en wordt intensief gebruikt door bezoekers, bewoners en de lokale mid-

Loes Meeuwisse is bij het ter perse gaan van dit artikel geen wethouder van de gemeente Goes meer. Met ingang van 18 december is Meeuwisse aangetreden als burgemeester van buurgemeente Noord-Beveland.

Het wethouderschap van Meeuwisse wordt overgenomen door VVD-partijgenoot Cees Pille. Pille neemt daarmee ook het volledige takenpakket van zijn voorganger over. Daarin zitten onder meer financiën, binnenstad en openbare werken. De nieuwe wethouder ziet in het nieuw te maken masterplan voor de binnenstad van Goes één van zijn grote uitdagingen voor de komende jaren, zo laat hij weten.

‘Gras op het marktplein is een slecht idee’

denstand. Er zit bovendien veel puin in de grond. Vanuit de biodiversiteitsambities van het college wil Van der Reest graag meer natuur in de stad brengen. ‘Het liefst zien we de konijnen bij de restaurants in de tuin lopen’, zegt Van der Reest schertsend. Maar die ambitie is in de Goese binnenstad écht te hoog gegrepen, weet de wethouder ook.

Stationsgebied

De rondgang door Goes begint bij het stads-kantoor. Het moderne gebouw bevindt zich in een versteend stationsgebied tussen de oude binnenstad en het spoorwegstation. ‘Hier kunnen we nog flink uitpakken met onze biodiversiteitsambitie. Het is een behoorlijk versteend gebied en er zijn ampele mogelijkheden om daar iets aan te doen’, vertelt Van der Reest. ‘Er zijn al plannen in de maak’, voegt collega Meeuwisse daaraan toe. De wethouders vinden het belangrijk dat belanghebbenden betrokken worden bij de plannen. ‘We hebben onder meer de mensen die op het stads-kantoor werken om suggesties gevraagd voor de vergroening van dit gebied.’

Vanaf het stads-kantoor gaat de tocht richting Appelstraat, waar begin vorig jaar op initiatief van de bewoners een stuk openbaar groen werd ingericht om ruimte te geven aan meer biodiversiteit. Van der Reest omarmde het initiatief meteen, maar liet daarbij de kans niet liggen om burgers zelf er actief bij te betrekken. ‘We zeiden: Prima. Jullie willen iets doen aan biodiversiteit, dan werken jullie daar ook zelf aan mee.’

Fleurig

Het plantsoen ligt er wat armetierig bij, niet erg fotogeniek. Maar in het groeiseizoen biedt het een fleurige aanblik van bloemen en kruidenmengsels, bezweren de wethouders. Ook is de afwateringsproblematiek in de straat aangepakt door de aanleg van een wadi.

De actieve participatie van omwonenden is goed van de grond gekomen, vertelt Van der Reest. Er is door bewoners een club opgericht die het onderhoud aanstuurt en er wordt een nieuwsbrief gemaakt. Maar belangrijker nog: er staan op gezette tijden buurtbewoners in het plantsoen om onkruid te wieden.

Communicatie

De rol van de gemeente in dit burgerinitiatief was heel beperkt, en dat vinden de wethouders misschien nog wel de grootste winst. ‘Zelfs de communicatie over het initiatief nemen buurtbewoners voor hun rekening’, vertelt Van der Reest. ‘De initiatiefnemers zijn in het najaar de buurt in betrokken om buurtgenoten uit te leg-

De monumentale rode beuk bij de muziekschool is nipt gered van de bijl.

gen waarom het er nu, buiten het groeiseizoen, allemaal wat rommelig uitziet. Om het verhaal over biodiversiteit kracht bij te zetten, hebben ze een imker uitgenodigd die buurtbewoners precies heeft uitgelegd wat bijen nodig hebben en hoe dit project daarin voorziet.’

Biodiversiteit heeft in Goes nog niet zo heel lang de aandacht, vertelt Van der Reest. ‘Er was natuurlijk in het hele land al jarenlang een glyfosaatdiscussie gaande. Maar het grote kantelpunt was de massale bijensterfte die enkele jaren geleden onder de aandacht van de media kwam. Die gebeurtenis heeft in Goes de bakens verzet en voor een heel nieuwe kijk op ons groenbeleid gezorgd.’ Het leidde er ook toe dat de gemeente in de buidel tastte; in het college-programma heeft de gemeente Goes een ton gereserveerd voor natuur en landschap.

Stripboeken

Het volgende afstappunt op de fietsroute is bij het Goese equivalent van de ‘Anne Frankboom’. Onderweg wijst Van der Reest nog even op de weelderige lindeboom die het Admiraalsplein siert. ‘Zie je hoe deze boom helemaal van onder op de stam uitschiet? Dat is eigenlijk bijzonder voor een stadsboom. Dat is het resultaat dat je krijgt wanneer je een boom de ruimte geeft en zoveel mogelijk met rust laat. Veel bomen worden van onder af gesnoeid. Daardoor ontstaat het beeld van een boom zoals je die in stripboeken tegenkomt: een kale stam waaraan op een paar meter hoogte pas de eerste takken ontspruiten. Niet hier. Deze boom heeft

Bewoners en ondernemers op de Vlasmarkt voegen hun eigen groen toe aan gemeentegroen.

Bovengronds groen in de binnenstad

de ruimte, een mooie ruime groeiplaats op de rotonde. We laten hem zoveel mogelijk met rust en dan zie je heel natuurlijke groei.'

Minder goed gaat het met een andere Goese stadsboom, de honderd jaar oude rode beuk bij de muziekschool aan de Westwal. In 2002 kwam de monumentale boom in aanmerking voor kap. De beuk is aangetast door tonderzwam en vormde een veiligheidsrisico door takval. De kapvergunning was al ondertekend toen de Nationale Bomenstichting bezwaar maakte, gesteund door inwoners van Goes. Het publieke protest tegen de kap en de uiteindelijke reddingsactie doen Van der Reest spreken van 'de Goese Anne Frankboom'.

Veiligheid

De gemeente heeft uiteindelijk de Bomenwacht Nederland ingeschakeld om te onderzoeken of kap echt noodzakelijk was. Het boomadviesbureau oordeelde dat het niet gevaarlijk is om de zieke boom te laten staan, mits er veiligheidsmaatregelen worden genomen. Nu staat de rode beuk er wat verlaten bij achter een hek.

GOES IN CIJFERS

Het aantal inwoners van de gemeente Goes bedroeg in 2019 37.653. Het inwoneraantal groeit jaarlijks redelijk gestaag met twaalf procent.

De gemeente Goes heeft de zorg voor ruim 380 hectare openbaar groen (waarvan 114 hectare water) en bijna 22.000 solitaire bomen. Voor de post openbaar groen en openlucht recreatie is in de begroting van 2020 € 3.702.000 begroot.

Per inwoner telt Goes 2,5 bomen. Het aantal bomen per inwoner ligt daarmee ongeveer 2,3 bomen onder het landelijk gemiddelde. De stad heeft een eigen dienst openbare werken. Samen met de reinigingsdienst werken daar circa 90 mensen. Voor het werk aan openbaar groen zijn ongeveer 20 fte's beschikbaar.

'Dat hek is de belangrijkste veiligheidsmaatregel. We willen natuurlijk koste wat kost voorkomen dat mensen gewond raken door vallende takken.'

Het gevolg is wel dat niemand meer onder de boom kan zitten, in de schaduw. Er kan niet meer gespeeld worden of zelfs maar een fiets geparkeerd worden. Dat rondom de beuk vrijwel niets wil groeien, helpt de aanblik ook al niet. 'Het is een beetje verloren ruimte. Dat is jammer. Het zou nog leuk zijn als er iets bijzonders onder de boom wilde groeien. Als je een stuk grond met rust laat, levert dat nog weleens een stukje mooie inheemse stadsnatuur op. Maar hier, in de schaduw van de boom, wil bijna niets groeien. We maaien nauwelijks rondom de boom en als we maaien, voeren we alles af. Zo proberen we door verschraling nog wat bijzondere gewassen een kans te geven, maar tot op heden vergeefs. De Zeeuwse kleibodem is daarvoor te voedselrijk. Veel meer dan gras groeit hier niet. Maar we zijn wel blij dat we deze prachtige, monumentale boom voor de stad hebben kunnen behouden. Dat is winst.'

Bomen

Het behoud van bomen is volgens Meeuwisse nu ook veel meer verankerd in het groenbeleid dan voorheen. 'Het bomenbeleid is simpel: bomen blijven staan. We zwichten niet meer voor druk van bewoners die bomen bijvoorbeeld willen inruilen voor parkeerplaatsen.' Op sommige locaties in de gemeente, vooral in en om de oude binnenstad, moet daarom gezocht worden naar wat meer onconventionele oplossingen voor het verminderen van de parkeerdruk. 'We moeten daar met bewoners in conclaaf over oplossingen die uitkomst bieden, bijvoorbeeld deelauto's.'

De reden voor het aangescherpte bomenbeleid is gelegen in het feit dat Goes in het verleden veel bomen heeft verloren aan herinrich-

ting, met name bij de vervanging van riolen. Daarnaast eisten boomziekten hun tol. Ook kiest Goes vaker voor kwaliteit dan voor kwantiteit, legt Meeuwisse uit. 'Bij herinrichting kiezen we er nogal eens voor om voor vijf armetierige boompjes liever drie terug te plaatsen, die dan elk in een mooie, ruime groeiplaats komen te staan. Maar per saldo zijn er de laatste twee decennia veel bomen uit ons straatbeeld verdwenen. We zijn daarom nu heel zuinig op wat we nog hebben.'

'Mobiël groen biedt meer flexibiliteit'

Particulier

Toch reikt het aangescherpte bomenbeleid nog niet tot in de achtertuin van inwoners, zoals dat in menige andere gemeente wel het geval is. Goesenaren kunnen op eigen grond zonder kapvergunning nog steeds naar eigen goeddunken bomen verwijderen. Alleen monumentale bomen vallen onder de bescherming van het Goese kapbeleid. 'Daar staat tegenover dat de lijst met monumentale bomen op particuliere grond in onze gemeente wel behoorlijk lang is.'

Vanaf de muziekschool voert de fietstocht de binnenstad in. In de Zusterstraat wordt afgestapt. Dit hele winkelgebied was enkele jaren terug nog helemaal versteend. Vier jaar geleden is er ruimte gemaakt voor bomen. Hanging baskets met bloemen zorgen voor kleur in het straatbeeld en moeten bijdragen aan de biodiversiteit. De hele binnenstad is geplaveid met klinkers. Op de vraag of dat ook is gedaan met het oog op waterretentie, moet Van der Reest bekennen dat alle voegen tussen de klinkers

zijn dichtgesmeerd met voegvulling. Onkruid krijgt in de Goese binnenstad geen enkele kans. 'We onderhouden het groen in de binnenstad echt op het allerhoogste niveau', benadrukt Meeuwisse nog eens.

Verschillende belangen

In het stadscentrum merken we hoe de biodiversiteitsambitie van de gemeente schuurt met andere belangen, zoals die van middenstand en toerisme. Meeuwisse neemt daarbij een duidelijk standpunt in. Op de Grote Markt aangekomen, vertelt ze hoe in de Goese gemeenschap stemmen opgaan om tot in het hart van de oude binnenstad rigoureuus te vergroenen. 'Er zijn mensen die ervoor pleiten hier op de markt gras in te zaaien. Ik zie daar niets in', zegt ze stellig. 'Dit zijn de meest intensief gebruikte meters binnenstad. We moeten hier rekening houden met vrachtverkeer, marktkramen en de toegankelijkheid voor mindervaliden. Je kunt hier niet gaan experimenteren met gras of halfopen verhardingen.'

Van de Grote Markt voert de tocht door de Rijffelstraat naar de Vlasmarkt. De wethouders willen een gevelgroenproject onder de aandacht brengen. Maar ook op de Vlasmarkt wordt de bodem potdicht gehouden. Alle gevelgroen staat in bakken. 'Dat heeft er ook mee te maken dat de bodem hier in de binnenstad zo moeilijk is. Door het puin in de bodem krijg je hier geen schop de grond in.'

Als alternatief is het hele winkelgebied voorzien van mobiele groenbakken, waardoor het geheel aantrekkelijk en groen oogt. 'Opmerkelijk is dat

Park De Mirakel, waar ecologisch beheer en intensieve recreatie samengaan

ondernemers het initiatief van de gemeente volgen', vertelt Van der Reest. 'Als je goed kijkt, zie je dat lang niet al het mobiele groen van de gemeente is. Winkeliers en bewoners hebben er hun eigen bakken aan toegevoegd. Het voordeel van mobiel groen is dat ondernemers het flexibel kunnen inzetten. Er kan mee geschoven worden, bijvoorbeeld als er ruimte nodig is voor een terras.'

Monumentaal

Even verderop stappen de wethouders af op de Brouwersgang, om te laten zien hoe Goes zijn

monumentale bomen koestert. Aan de steeg grenst een appartementencomplex met een bijzondere, speelse vorm. Dat is het resultaat van de eis van de gemeente om op dit terrein alle monumentale bomen te behouden. De architect heeft zijn appartementsgebouwen speels over het bouwterrein gedrapeerd, om de groeiplaatsen heen.

Om de boomwortels de ruimte te geven, is op het terrein nauwelijks verharding te vinden. Er is een dikke laag grind aangebracht, zonder fundering. Helemaal veilig zijn de bomen echter

Bovengronds groen in de binnenstad

Bouwen met behoud van monumentale bomen

Hollandsche Hoeve: natuur aan de stadsrand

Westsingel: traditioneel stadsgroen

nog niet. 'Er is veel behoefte aan extra parkeerplaatsen', legt Van der Reest uit. 'De boomwortels staan uitbreiding van de parkeer ruimte in de weg. Daar moeten nu oplossingen voor gevonden worden zonder de monumentale bomen aan te tasten.'

Natuurgebied

We vervolgen onze weg richting de Hollandsche Hoeve en park De Mirakel. Het park is volgens Meeuwisse een geliefde plek onder de inwoners

van Goes. 'Er zijn altijd wel mensen te vinden.' Het park is tot stand gekomen in samenspraak met Goesenaren uit de omliggende wijken en de kinderen van naburige scholen. Er is plaats voor spel, recreatie en cultuur. Voor kinderen is er een waterspeeltuin met een touwbrug. Een natuurlijk amfiteater biedt ruimte aan culturele voorstellingen.

Het park is een plaats waar de gemeente intensieve recreatie en ecologisch beheer wil laten samenkomen. 'Beheer technisch is dat goed

te doen', legt Meeuwisse uit. 'Er wordt hier veel gemaaid, maar aan de andere kant is het wel ecologisch ingericht, waardoor het park minder onderhoud vraagt en bovendien meer bijdraagt aan biodiversiteit.'

In de Hollandsche Hoeve treffen we een heemtuin aan die wordt beheerd door vrijwilligers. Het is een succesvolle bijdrage aan de lokale biodiversiteit, zo lijkt het. 'Kenners zeggen hier veel mooie en soms zeldzame inheemse soorten aan te treffen', vertelt Van der Reest over de tuin.

Natuurkwaliteit

'Vanaf dit gebied buiten de stad zouden we graag de groene zones doortrekken tot in de binnenstad', legt de wethouder uit. Zo komt het gesprek weer terug op de binnenstad. Die ziet er weliswaar aantrekkelijk uit, maar echte, duurzame natuurkwaliteit is er vooralsnog schaars. Van der Reest ziet zich voor de lastige taak gesteld om daar verandering in te brengen. Hij krijgt amper gelegenheid om in het buitengebied mooie dingen te doen voor de biodiversiteit, maar Meeuwisse zwaait de scepter over de binnenstad, zo lijkt het, en daar prevaleert functionaliteit toch boven natuurkwaliteit. De beide wethouders worstelen om de biodiversiteitsambitie van het stadsbestuur ook in de binnenstad handen en voeten te geven. 'Als we langs de fietsroute van hier naar de binnenstad beter gebruikmaken van de ruimte die we daar hebben, begeleiden we het groen al iets meer de stad in', valt Meeuwisse haar collega bij. 'We moeten, denk ik, vooral goed gebruikmaken van wat er al is.'

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/32394/goes-worstelt-met-vergroening-stadskern